

Lesson 25

Diniyawa'an Nabi Yusup

Panagna'an 37-39

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”. Akahante ka'am istori sabab me' nabi Tuhanin dembuwa'-dembuwa'. Pala'us ne kite bi kuwe'itu matsa amban dem jūd tagna' dem Lapal Tuhanin inēnan ***Kitab Tawrat***.

Si lesson dehelluhin ta'ayate sabab nabi Tuhanin si Yakub, ampu Nabi Ibrahim. Takalete we' urungan Tuhanin si Yakub ēn ba'ahu: **Isra'el**. Hāti si Yakub *mangakkalin*, saguwa' hāti Isra'el *magbasagan duk Tuhanin*. Na, duwe ne ēn si Yakubin: si Yakub duk si Isra'el. Isra'el isab ēn bangsa ba'ahu bakas pananggup Tuhanin hinangne amban me' tubu' Nabi Ibrahim, si Ishak duk si Yakub. Si Yakub, niya' sempukduwe anakne lella. Tubu' me' sempukduwe anakne lella miya'an manjari bangsa Isra'el – bu amban bangsa inin pitu du si dunya Manimbulin.

Kata'uhannu ke ēn me' **sempukduwe anak si Yakubin**? Ēnden si Ruben, Simeon, si Lebi, si Yahud, Sebulun, Issakar, si Dan, si Gad, si Aser, Naptali, si Yusup duk Binyamin. Ellew inin batsate ne tagna' istori sabab me' anak si Yakubin – pesōng sabab dembuwa' inēnan si Yusupin, iye kasempukdembuwa'nen si me' anaknen. Na batsate ne istori si Yusup inin!

Batsate amban Kitab Tawrat, jūd Panagna'an, kapitulu tellumpukpitu'. Pa'in Kitabin:

(Panagna'an 37, 39) ² *Manjari aka-aka inin sabab si Yakub duk pamilyanen. Anak si Yakub inēnan si Yusup, subul ne, me' sempukpitun tahun ne umulnen. Magipat iye me' bili-bili samanen magsumbaya' duk me' sakanen.... Manjari sinumbung-sumbung we' si Yusup me' sakanen si samaden.*

³ Na, kinalasahan si Yusup we' si Yakub amban me' anakne sinduwehin pegge' pag inanakan si Yusup bahi' ne si Yakub. Ubus bu hinanganne si Yusup badju' hāp manamal. ⁴ Saguwa' me' sakanen, pegge' kata'uhande we' kinalasahan iye we' si Yakub pesōng amban siye, **bunsi siye pu si Yusup** bu ga'i siye missā hāp pu si Yusup.

⁵ Dambuwa' sangem **neginep** si Yusup, bu pag akahanne punggina'inen mas pesōng siye bunsi si iye. ⁶ Pa'inne si siye, “Pakale ka'am, niya' teginepku. ⁷ La'i ko' kite bi miya'an magpagani buwa' tirigu. Ubus bu maghinang umpung kite bi. Manjari bessuwang umpungkun donga' duk nengge. Na, umpungbin magtipun ko' duk paliput duk pasujud si umpungkun.” ⁸ Pa'in me' punggina'inen si iye, “Pa'innu ke we' ka'u manjari sultan kamihin? Magbaya' ke kew iyan si kami?” Hangkan bunsi siye manamal si iye sabab tineginene miya'an duk sabab bakas binissānen.

⁹ Ubus bu neginep iye balik duk akahanne me' punggina'inen, pa'inne, “Niya' ne isab teginepku seddili,” pa'inne. “Ellewin ko' duk bulanin duk sempukdembuwa' pote'anin pasujud si aku.” ¹⁰ Inakahan isab we' ne samanen saguwa' inamāhan iye we' ne, pa'inne, “Ine te' bakas tineginepnu miya'an? **Subey kami duk si'itnun duk me' punggina'inun bahasa pasujud si ka'u?**” ¹¹ Kinimbūhan iye we' me' punggina'inen bu samanen inesseb-esseb we' ne sabab bakas tineginep si Yusup miya'an.

¹² Dembuwa' ellew la'i me' saka si Yusupin magipat me' bili-bili samaden tapit si lahat Sekem. ¹³ Pa'in Isra'el pu si Yusup, “La'i ne me' sakanun i' tapit si Sekem magipat me' bili-bili. **Pi kew si siye.**” Nambung si Yusup, pa'inne, “Memes ne ku.” ¹⁴ Pa'in samanen, “Pi ne kew payamanun bang sa'ingge me' sakanu ley duk me' bili-bilihin. Ubus akahanun ku bang sa'ingge ne siye.” Manjari tahala' si Yusup amban lahat Hebron pi si Sekem ¹⁷...Ubus bu paturul si Yusup si me' punggina'inen hap Dotan duk tekesuwa'ne siye la'i.

¹⁸ Tala pe iye, takite ne iye we' me' sakanen. **Magisun ne siye we' subey iye papateyde.** ¹⁹ Pa'inde, “Tiya' pitu a'a luwal maneginepin! ²⁰ Papateyte bi iye ubus bu labo'te iye dem kupung ga' niya' bohe'ne. Ubus miya'an pa'inte bi we' niya' hayep talun bakas mangan iye. Payamante sa' bang ine ka'ujuran teginepnen!” Iye miya'an pagisunden. ²¹ Pag kale sakaden si Ruben pagisunde miya'an binēbbegan we' ne si Yusup pegge' mabaya' timbulne si Yusup amban antanande. Pa'inne, “Da'a iye papateyte bi.” ²² Tambahanne pe, “Da'a iye papateyun bi, labo'un bi hadja iye dem kupung tu'u si lahat ga' niya' a'ane inin. Da'a iye bakatanun bi.” Pu'unne missā sā miya'an pegge' tapikilne timbulne si Yusup duk tūrananne pi si samaden.

²³ Hangkan pag tekka si Yusup si me' pungtina'inen ilarit we' de badju'ne mahāp manamalin. ²⁴ Ubus bu siniggew iye we' de duk ilabo' dem kupung ga' niya' bohe'ne. ²⁵ Ubus ningkolo' duk mangan ne me' pungtina'ine sinduwehin. Sābude mamanganin niya' takitede grupu me' a'a pililitu bangsa Isma'il duk me' unta'den. Duwa'anden me' bayu'-bayu'an bengngi kuwe' kamanyan duk tambal. Tekka billa'i siye amban lahat Gil'ad pī hap lahat Misir.

²⁶ Manjari pa'in si Yahud si me' pungtina'inen, “Ine te' kahāpan ta'eddo'ten bi bang papateyte bi saliten bi ubus bu tapukante bi bangkeynen? ²⁷ Gām pe iye pabellihante bi si me' a'a bangsa Isma'il miya'an. Da'a iye papateyte bi pegge' pungtina'ite bi hep iye.” Ngasip me' pungtina'inen si iye. ²⁸ Pag labey me' a'a Isma'ilin inonot we' de si Yusup amban dem kupung bu pinabellihan we' de duwempū' kayu' pilak te'ed. Ubus bu bino'o we' me' a'a Isma'ilin si Yusup pī si lahat Misir.

²⁹ Pag balik si Ruben pī si kupung ga' ne la'i si Yusup. Manjari hawal susenen ginaret we' ne badju'nen, ³⁰ duk pī iye balik si me' pungtina'inen. Pa'inne si siye, “Ga' ne la'i si Yusup,” pa'inne. “Inumeyku ne si iyehin?” ³¹ Manjari, inin hininangden, ineddo' we' de badju' Yusupin duk numbali' siye kambing. Pag ubus sumbali'de papuwa' siye ngalege badju'nen dem laha' kambingin. ³² Ubus pabo'ohande badju' si Yusup mahāp manamalin pī si samaden duk masan siye, pa'inde, “Inin takesuwa' kami. Payamanun bang badju' anaknun ke inin.” ³³ Takilale we' si Yakub badju'in duk pa'inne, “Badju' anaknun du inin. Allō, kinakan we' hayep talun si Yusup!” ³⁴ Ubus ginaret we' si Yakub badju'nen bu ne magsemmek karut iye pegge' iye miya'an addat me' a'ahin bang siye dukka manamalan, duk magdukka iye tiggel manamal. ³⁵ Kēmon me' anaknen lella-dende pahemokande iye, saguwa' ga'i iye ngatu pinahemokan. Pa'inne, “Dukka ku si anaknun sampay matey ku.” Manjari, masi pe si Yakub magdukka sabab anaknen.

(Panagna'an 39) ¹ Na, bino'o si Yusup hap lahat Misir we' me' a'a bangsa Isma'il bu pinabellihan. Binelli iye we' si Potipar, dembuwa' kapangandelan sultan Misirin, iye kapitan si me' guwaldiya sultanin. ² Patenna' si Yusup si luma' disi Potipar, amunen. **Tabangan Tuhanin si Yusup** hangkan magkasuddahan te'ed kēmon me' hinangannen. ³ Takite Potipar we' tinabangan we' Tuhanin si Yusup hangkan magkasuddahan kēmon hinangannen. ⁴ Manjari sinna iye pu si Yusup. Hangkan hinangne iye di dara'akanne duk urunganne iye kapatut magbaya' si kēmon dara'akannen. Pinangandel we' ne me' kēmonnen

pu si Yusup. ⁵ Kemuwe miya'an iledjiki'an we' Tuhaniin si Potipar sabab si Yusup duk kēmon panyapnen si luma' duk si bulaknen magka'ekka. ⁶ Pinangandel we' Potipar kēmon me' pangalata'nen pu si Yusup. Pegge' la'i ne si Yusup, ga' niya' kasusehan Potipar, iye hadja pinikilnen bang ine kabaya'anne kinakanin.

Na, hāp te'ed lella si Yusup. ⁷ Ga' du tiggel anda amu Yusupin mabaya' si iye duk pa'inne, “Magulid kite.” ⁸ Saguwa' ga'i ngatu si Yusup duk pa'inne si anda amunen, “Pikilun, pegge' tu'u ku ga' niya' kasusehan amukun sabab luma'in. Bakas urunganne ku kapatat magbaya' si kēmon pangalata'nen duk me' dara'akannen. Aku pangandelannen. ⁹ Aku duk iye sali' kapatat kamihin tu'u si luma' inin. Ga' niya' pamagesanne aku bukut hadja bang ka'u, pegge' ka'u hep andanen. **Ga'i ku makajari hinang la'at sa miya'an, duse iyan tudju Tuhan.**” ¹⁰ Bisan buyu'-buyu'ne si Yusup kahaba' ellew ga'i ngatu si Yusup pa'ulid si iye duk bisan nawe'an iye.

¹¹ Dambuwa' ellew padiyalem luma' si Yusup pegge' niya' hinangne la'i. Ga' niya' la'i diyalem me' dara'akanden bisan dambuwa'.

¹² Inagew we' dende miya'an semmek Yusupin duk pa'inne, “Magulid kite.” Magubas si Yusup paluwas duk ta'ambanne semmeknen la'i si dendehin. ¹³ Pag kitene we' i' ne lahi si Yusup duk ta'ambanne semmeknen ¹⁴ linganne me' dara'akanden duk pa'inne si siye, “Payamanun bi! Bakas bino'o we' ellakun lella Hibrani miya'an pitu ma'ia' kite bi. Pikilun bi, pitu iye sōng ngulidan aku, manjari magkilahap ku. ¹⁵ Pag kilahapku ta'ambanne semmeknen si bihingku duk magubas ne iye paluwas.”

¹⁶ Ubus miya'an inenna' we' dendehin semmek Yusupin sampay tekka ellanen. ¹⁷ Pag tekka ellanen inaka we' ne bakas inakane si me' dara'akanden. Pa'inne, “Lella Hibrani bakas binellinun pitu ensini' sōng nganggagahan aku; ¹⁸ bu pag kilahapku ta'ambanne semmeknen duk magubas iye paluwas.”

¹⁹ Pag inakahan we' andanen we' “sa i' hep hinang dara'akannu si akuhin” inastel iye manamal pu si Yusup. ²⁰ Da'akne siniggew si Yusup duk kinalabusu diyalem kalabusu me' pilisu sultanin. Ubus la'i ne si Yusup diyalem kalabusu. ²¹ Saguwa' tinabangan we' Tuhaniin si Yusup duk kasulutan Tuhaniin si iye hangkan kahāpan nakura' guwaldiyahin pu si Yusup. ²² Pinangandel we' nakura' guwaldiyahin pu si Yusup kēmon me' pilisu sinduwehin. Ine-ine hinangde diyalem kalabusu iye kapatasin. ²³ Na, pegge' si Yusup ne mangantan diyalem kalabusuhin, ga' niya' kasusehan nakura' guwaldiyahin pegge' **tabangan Tuhaniin si Yusup duk magkasuddahan kēmon hinangannen.**

Na, inin tagna' istori sabab Nabi Yusup anak si Yakubin. Makajari papandakte me' istori bakas takaleta ellew inin sa inin: **Kahāpan Nabi Yusup si mabentelin duk kabunsihanne mala'atin.** Eddo'ne pe nandal dem kalabusu amban nulut dine magduse. Hangkan magda'awa Nabi Yusup bisan iye buyu'-buyu' anda amunen bino'o magulid duk magjina, pa'inne, “Ga'i ku makajari maghinang la'at sa miya'an, duse iyan tudju Tuhan.”

Kata'uhan Nabi Yusup we' ga'i makajari **maghinang si Tuhan** duk **magduse.** Bakas sōngan Nabi Yusup ateynen si Tuhan. Hangkan kahāpan iye si mabentelin duk kabunsihanne mala'atin. Sali' du **Nabi Yusup** duk papu'nen Nabi Ibrahim **kahagad si me' pananggap Tuhanin sabab Manimbul** mapitu si dunyahin duk matey sabab duse tubu' Apu' Adamin. Kinimatan bentel Nabi Yusup we' Tuhanin pegge' **kahagad** Nabi Yusup lapal Tuhanin. Sabab sandelnen inampun duse Nabi Yusupin we' Tuhanin duk inurungan iye baya' duk basag supaya iye ga'i magduse duk hinangne mabentelin diyalem dunya mala'at inin.

Tuhut Tuhanin Nabi Yusup pegge' tuhut Nabi Yusup isab Tuhanin. Ga'i iye sinna si duse, pegge' ateynen suku' si Tuhanin. A'a makahagad duk manumba Tuhanin amban dem ateynen bugtu' **kahāpan iye si me' kahāpan we' Tuhanin** duk **bunsi iye si me' kabunsihan we' Tuhanin.** Iye pina'in dem Kitabin, pa'inne:

“Ga' niya' dara'akan makajari magbanyaga' si duwe amu, pegge' kabunsihanne iyan dambuwa'in duk kalasahanne dambuwa'in, atawa tuhutne te'ed dambuwa'in duk ga'i asipne dambuwa'in.” (Mateo 6:24)
“Ga'i makajari pinasaget mahāpin duk mala'atin. Kuwe' danta'in isab ga'i kapagsaget duk lindemin.” (2 Korinto 6:14) *“Tuhanin asal danta' duk ga' niya' kalindeman si iye. Bang pa'inte we' magdambuwa' kite duk Tuhanin bu patenna' pe kite dem lindem, hātinen maghinangan pe kite la'at, magdusta' kite. Takite du si me' bissāten duk si me' hinanganten we' magdusta' kite.”* (1 Yahiya 1:5,6)

Me' a'a suku' si Tuhan mato'ohin kahagad si Lapal Tuhanin duk mabaya' tuhutne. Saguwa' me' a'a ga'i suku' si Tuhanin pinagbaya'an we' duse. Kaw amban luwasan **bentuknen kuwe' magāgama** siye, saguwa' **pinagbaya'an pe we' duse** pikilanden, niat dem ateyden, bissāden duk hinanganden. Kaw kabaya'anden we' ga'i ne siye magduse saguwa' ga'i ka'anggawta'ande, pegge' **basag dusehin** amban siye. Ga'i du la'i diyalem ateyde **balakat Niyawa' Tuhanin.** Balakat Niyawa' Tuhan inin pangurungne si kēmon makahagad si Lapalnen duk manuhut lān mabentel minemesnen.

Ka'u mapakale ellew inin, bakas bina'ahuhan ne ke ateynun we' balakat Tuhanin? Bakas teyima'nu ne ke **Aka-aka Hāp** sabab

Manimbulin, iye tege balakat ngalimpiyuhan ateynun amban kēmon duse? Atawa pinagbaya'an pe ke kew we' duse? Pa'in Kitabin:

“Patapit ka'am si Tuhan duk Tuhanin patapit du isab si ka'am. Ka'am me' madusehanin, lebbahanun bi me' hinanganbi magdusehin. Ka'am isab me' maduwe-duwehan pikilannen, padambūs-būsun bi ne ateybin si Tuhan.....Padiyawa'un bi ateybin si Tuhan duk palangewne du ka'am.”
(Yakub 4:8,10)

Me' bagayku, hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin. Si lesson mapaturul inin – bang amban kahandak Tuhanin – pasōngte ne isab istori sabab Nabi Yusupin duk payamante bang sa'ingge iye paluwas amban kalabusu duk manjari nakura' si kēmon lahat Misir....

Karayaw iledjiki'an ka'am sasangbi mikil-mikil sabab ayat inin amban dem Kitab:

“Tuhanin asal danta' duk ga' niya' kalindeman si iye. Bang pa'inte we' magdambuwa' kite duk Tuhanin bu patenna' pe kite dem lindem, hātinen maghinangan pe kite la'at, magdusta' kite. Takite du si me' bissāten duk si me' hinanganten we' magdusta' kite.”
(1 Yahiya 1:5,6)

Wassalam